

Bevattningsvåtmark på fastighet Åsum 22:1 Sjöbo kommun – förfrågan om delfinansiering av Kävlingeåns vattenråd

Bakgrund

Markägaren till fastighet Åsum 22:1, Carl-Anders Lillås har behov av utökad bevattningskapacitet. Markägaren har tagit hjälp av Ludvig & co för hjälp med att ansöka om tillstånd för bevattning, och i samband med detta har Kävlingeåns vattenråd och den upphandlade konsulten Ekologigruppen approacherats för rådgivning och sakkunskap angående vattensituationen i området. En möjlig lösning som framkommit under diskussionerna är att utöka vattenvolymen i en befintlig bevattningsdamm. En annan möjlighet är att borra för grundvattenuttag. Markägaren har för avsikt att söka tillstånd för den mest fördelaktiga lösningen där ekonomi, regelverk och den blivande närmiljön i området sammanvägs. Vid diskussioner i oktober förefaller en damm vara det bästa alternativet.

Bevattningsdammens nuvarande funktion

Bevattningsdammen har idag en yta av ca 0,65 ha och en volym på uppskattningsvis 23 000 m³ då den är helt fylld. Bevattningsdammen har anlagts i privat regi.

Bevattningsdammen ligger i ett område med ytterligare 3 dammar/våtmarker, vilka har anlagts i Kävlingeå-projektets regi ca 1999. Alla 4 dammarna försörjs av vatten som avleds från Åsumsån via en gammal översilningskanal. Vatten styrs in i de olika dammarna via ett system av trösklar och dammarna får olika vattennivåer.

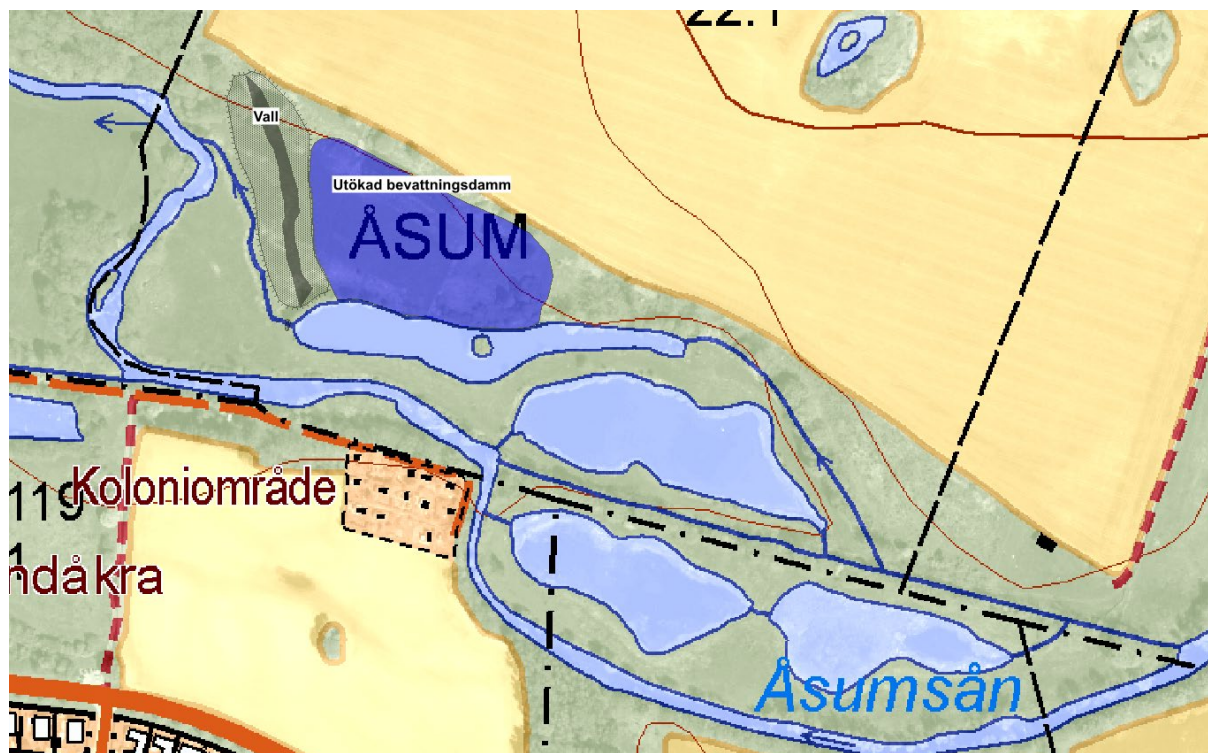
Bevattningsdammen är idag så konstruerad att vatten (enligt ett tidsbegränsat tillstånd) får avledas från kanalen mellan 1:e oktober och 30:e april. Efter 30/4 fylls inte vatten på från kanalen men tillrinning kan ske från dräneringar från fälten i norr. Det finns ytterligare villkor i den tidsbegränsade domen som lyder:

- Vatten får endast överföras till bevattningsdammen från Åsumsån då flödet överstiger 1,0 m³/s vid mätstationen i Eggelstad, vilket motsvarar ca 30 % av årsmedelvattenföringen.
- Bevattningsuttagen från dammen får maximalt uppgå till 600 kubikmeter ytvatten per dygn, och 20 000 m³ per år.

Bevattningsdammen är således utformad så att vatten sparas från vinter till sommar och fylls inte på av vatten från Åsumsån/kanalen under bevattningssäsongen. Den är heller inte utformad för kontinuerligt genomflöde även om det finns ett utlopp med regleranordning där vatten kan släppas ut.

Förslag till utformning

Bevattningsdammen utökas mot norr med en utökad areal av 1,2 ha vid fylld damm, och med en total bevattningsvolym på 43 000 m³ (befintliga + utökade). Detta görs genom en kombination av invallning och urgrävning. Schaktdjupet uppgår till ca 20 000 m³, vilket således motsvarar den utökade bevattningsvolymen. Schaktdjupet uppgår till 1,75 m, förutom i några mindre djuphålur (se nedan). Anpassningar görs för att förbättra miljönytan (se nedan) och för att tydliggöra skillnaden mot en damm som endast anläggs för bevattningssyfte benämns den bevattningsvåtmark.

Medfinansiering av Kävlingeåns vattenråd

Bakgrund

Vattenrådet har under senare år bidragit med delfinansiering för anläggning av bevattningsvåtmarker under förutsättning att de anläggs med en utformning som ger önskvärda miljönyttor – vattenrening, biologisk mångfald, vattenhushållning. Vattenrådet har under hösten 2024 gett klartecken för och finansierat Ekologigruppens förarbete i föreliggande projekt för att utröna möjligheterna att utöka den befintliga bevattningsdammen på ett sätt som motsvarar vattenrådets önskemål och krav för medfinansiering.

I skrivande stund finns ett preliminärt förslag som utgör en del av ett samrådsunderlag för ett arbetsråd med länsstyrelsen och underlag för föreliggande förfrågan om medfinansiering från Kävlingeåns vattenråd.

Förslag till finansieringsplan

Ekologigruppen föreslår följande finansieringsplan för anläggande av bevattningsvåtmark

Förundersökning

Ekologigruppen – genomförd, finansieras av vattenrådet

Projektering

Ekologigruppen – påbörjad, finansieras av vattenrådet

Arbete med tillståndsansökan

Finansieras av markägaren som anlitar Ludvig & co.

Underlag till samråd och tillståndsansökan

Ekologigruppen - arbete motsvarande anmälan om vattenverksamhet finansieras av vattenrådet. Övrig juridisk hantering, MKB, svar på yttranden, möten mm finansieras av markägaren. Om angränsningen är svår kan man definiera skiftet i tid, t ex när samrådsunderlaget är klart eller när eventuella kompletteringar till samrådet tagits fram.

Entreprenad

Vattenrådet finansierar grävning till 0,7 m schaktdjup. Markägaren finansierar resterande andel.

8400 m³ respektive 11 600 m³

Anpassningar för förbättrad miljönytta

För att kvalificera bevattningsvåtmarken för finansiering från Kävlingeåns vattenråd föreslås följande utformningar för att ge god miljönytta.

Utloppet anpassas så att det kan ske ett genomflöde genom våtmarken när villkoret för avledningen av vattnet från ån uppfylls. Detta bedöms kunna ske vid situationer när Åsumsåns flöde är större än 30 % av medelvattenföring, vilket i genomsnitt sker 60 % av årets dagar.

I våtmarken anläggs mindre djuphålor som aldrig töms.

Dammvallen anläggs med flacka slänter (ca 1:10) både på utsidan och insidan (mot våtmarken).

Juridisk prövning

Markägaren har för avsikt att söka tillstånd för bevattningsuttag oavsett om den slutliga lösningen är en bevattningsvåtmark eller en borra eller en kombination av dessa. Ett undersökningssamråd planeras till årsskiftet 2024/2025.

Frågor om hur vatten får avledas, strandskydd och annan miljöpåverkan hanteras i tillståndsprocessen.